

tere, at der fremtidig paa samme Tid skal udføres et betydelig større Arbejde; men vil man virkelig opnaa en Indtrængen i et eller to af Kultursprogene og deres Litteratur, som for Alvor kan siges at føre til Forstaaelse af Folkenes Udvikling og Liv, saa maa man helst resolut beslutte sig til helt at udelukke det tredie fra Skolen, og tør man ikke det, saa i alt Fald indskrænke sig til i Mellemklasserne at give det sproglige Grundlag for et senere Studium deraf. At det paa en humanistisk Linie maatte blive Engelsk, — det eneste Sprog, som paa den nye Plan har faaet virkelig Forøgelse i Timetal, — der kom til at vige Pladsen, anser jeg nu som før for givet.

De her paapegede Hovedsvagheder i Undervisningsplanen ere desværre ingenlunde blot eller nærmest af udbortes Art, i saa Fald vilde de vel ikke være saa vanskelige at rette. De have efter min Opfattelse deres Rilde i selve de til Grund liggende Principer. D'Err. Forlagsstillere have ment at kunne bygge Planen for den nye Retning „paa Grundlag af et Skøn om Hovedmanglerne ved de nuværende to Retninger“, altsaa paa det negative Grundlag af en Kritik over det bestaaende, ikke paa en — for øvrigt endnu visnok intet Steds endelig modnet eller fæstnet — positiv Overbevisning om, hvad der vil tjene Fremtidens Skole bedst. Fordi f. Eks. Hovedsagene i den nuværende Liniedeling optage for stor Tid paa Fællessfagenes Bekostning, er paa den nye Linie Tiden bleven splittet mellem en altfor urimelig Mængde Sag, o. s. fr. Og dernæst bærer Planen tydelig Præg af et Kompromis, som maasse kan være nødvendigt for at komme Tidsaanden i Møde, men som pædagogisk set aldrig kan føre til andet end Halvhed. I de sidste 50 Aar have alle Undervisningsplaner gjort mere eller mindre fortvilede Anstrengelser for at balancere mellem to stridende Synspunkter for Undervisningen: det utilitariske, som hører hjemme i Almue- og til Dels i Realskolen, og hvis Hovedformaal er at udrustle Eleven med de flest mulige af de Kundskaber og Færdigheder, han i sit senere Liv kan faa Brug for, — og Almindeligheds, som i alt Fald burde være den højere Skoles Princip, og som lægger Hovedvægten paa at uddanne Mandsevernerne og give Betingelserne for et senere frit og selvstændigt Studium, men som ofte kan gøre det nødvendigt til Fordel for Undervisningens Enhed og Uddybelse at give Altsald paa Sag og Kundskaber, som i og for sig kunde være ønskelige. Vel er det næppe muligt, især i vore Dage, at gennemføre dette Princip i sin Renhed, men det gælder i alle Fald om, ikke at drive Væpnelserne saa vidt, at selve Principet bliver borte.

Den 7de Januar 1899.

Almæderhødigst

J. Paludan.